

شماره ۹۸۳

تاریخ ۸/۱۱/۶۳

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

بجانب

اداره کل سرخانه شورای نگهبان
شماره ۴۷۴۹
تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۸

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۴۸۲۱۴ مورخ ۱۳۶۳/۷/۲۴ دولت در خصوص الحاق
دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی منع و مجازات
جنایت آپارتاید که در جلسه علنی روز پنجشنبه ۱۳۶۳/۱۱/۴ مجلس
شورای اسلامی با اصلاح ماده واحده بتصویب رسیده است در اجرای اصل
نود و چهارم قانون اساسی برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم
به پیوست ارسال میشود . ع

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

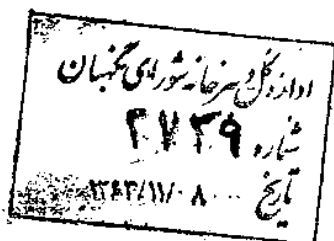

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره ۹۸۴-۵

تاریخ ۱۳۵۲

پیوست

بمجلس

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون
بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید

ماده واحده - کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید مورخ نهم آذر ۱۳۵۲ (سی‌ام‌نوامبر ۱۹۷۳) مشتمل بر یک مقدمه و ۱۹ ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه تسلیم سند الحاق آن به دولت داده میشود .

کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید

کشورهای طرف این کنوانسیون .

* با یادآوری مفاد منشور ملل متحد که طی آن تعهد نموده‌اند با همکاری سازمان ملل متحد اقدام مشترک و مجزائی جهت کسب احترام جهانی و رعایت حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همه افراد بدون هیچگونه تمایزی از لحاظ نژاد ، جنسیت ، زبان ، و یا مذهب بعمل آورند .

* با در نظر گرفتن اعلامیه جهانی حقوق بشر که طی آن اعلام شده است که تمام افراد بشر آزاد بدنیا آمده‌اند و از نظر شان و حقوق برابر می‌باشند و هرکسی بدون هیچگونه تمایزی از هر نظر من جمله نژاد ، رنگ و ریشه ملیت ، محق بر برخورداری از کلیه حقوق و آزادیهای مقرر در اعلامیه می‌باشد .

* با در نظر گرفتن اعلامیه مربوط به اعطای استقلال به کشورها و ملل تحت استعمار ، که طی آن مجمع عمومی اعلام داشته است که جریان آزادی ، جریانی مقاومت ناپذیر و تغییر ناپذیر بود و در جهت شان انسانی و پیشرفت و عدالت ، باید به استعمار و کلیه روشهای جدائی نژادی و تبعیض‌های مربوط به آن خاتمه داده شود .

* با ملحوظ داشتن به کنوانسیون بین‌المللی در مورد ازمیان بردن کلیه اشکال تبعیض کشورهای عضو بویژه جدائی نژادی و آپارتاید را محکوم و جهت جلوگیری ، منع و ریشه‌کن نمودن کلیه رویه‌هایی که دارای چنین ماهیتی می‌باشند در سرزمینهای تحت حاکمیت خود ، اقدام می‌نمایند .

* با ملحوظ داشتن به کنوانسیون جلوگیری و مجازات جنایت کشتار دسته جمعی اعمال بخصوصی که احتمالاً مانند اعمال آپارتاید تلقی گردند طبق حقوق بین‌المللی یک جنایت محسوب می‌شود .

مقاله

* با ملحوظ داشتن کنوانسیون مربوط به غیرقابل اجرا بودن محدودیت‌های قانونی در مورد جنایت جنگی و جنایات بر علیه بشریت ، اعمال غیر انسانی ناشی از سیاست آپارتاید به عنوان جنایات علیه بشریت بشمار می آیند .

* با ملحوظ داشتن اینکه ، مجمع عمومی سازمان ملل قطعنامه‌های متعددی تصویب نموده که طی آنها سیاست‌ها و رویه‌های آپارتاید را بعنوان جنایت علیه بشریت محکوم گردیده است .

* با ملحوظ داشتن اینکه ، شورای امنیت تاکید نموده است که آپارتاید و توسعه و تشدید مداوم آن صلح و امنیت بین‌المللی را مختل نموده و در معرض تهدید قرار میدهد .
* با اعتقاد به اینکه کنوانسیون بین‌المللی منع و مجازات جنایت آپارتاید ، انجام اقدامات موثرتری را در سطوح بین‌المللی و ملی ، بمنظور منع و مجازات جنایت آپارتاید امکان پذیر می‌سازد ، مراتب زیر را مورد موافقت قرار می‌دهند .

ماده ۱-

۱- کشورهای طرف این کنوانسیون اعلام می‌دارند که آپارتاید جنایتی بر علیه بشریت بوده و اعمال غیر انسانی که ناشی از سیاست‌ها و رویه‌های آپارتاید و نیز سیاست‌ها و روش‌های مشابه جدائی نژادی و تبعیض به ترتیبی که در ماده ۲ این کنوانسیون تعریف شده است ، می‌باشند که اصول و حقوق بین‌المللی و بخصوص مقاصد و اصول منشور ملل متحد را نقض می‌کنند و نیز تهدیدی جدی علیه صلح و امنیت بین‌المللی بشمار می‌آیند .

۲- کشورهای طرف این کنوانسیون ، سازمانها ، موسسات و افرادی که مرتکب جنایت آپارتاید گردیدند را مجرم اعلام می‌دارند .

ماده ۲- از نظر این کنوانسیون واژه " جنایت آپارتاید " که سیاست‌ها و رویه‌های مشابه جدائی نژادی و تبعیض نژادی را که در آفریقای جنوبی اعمال می‌گردد ، شامل می‌شود ، به دیگر اعمال غیر انسانی که بمنظور ایجاد و برقراری سلطه یک گروه نژادی بر گروه نژادی دیگر انجام می‌گردد و بطور سیستماتیک آنان را مورد ظلم قرار می‌دهد نیز اطلاق می‌گردد .
الف - انکار حق حیات یا آزادی شخصی در مورد عضو یا اعضای یک گروه و یا گروه‌های نژادی از طریق .

۱- قتل عضو یا اعضا یک گروه و یا گروه‌های نژادی .

۲- وارد آوردن صدمات شدید روحی و جسمی بر یک گروه و یا گروه‌های نژادی بوسیله نقض آزادی و باحیثیت آنها و یا شکنجه نمودن ، یا انجام رفتار و یا مجازات ظالمانه ، غیر انسانی و ترذیلی در مورد آنان .

مقاله

۳- از طریق خودسرانه و حبس غیرقانونی اعضای گروه‌ها یا گروه‌های نژادی ،

ب - تحمیل تعمدی شرایط زندگی بر یک گروه و یا گروه‌های نژادی که غرض از آن نابودی تمام یا قسمتی از گروه و یا گروه‌های مزبور باشد .

ج - هرگونه اقدامات قانونی و یا اقدامات دیگر که منظور از آنها بازداشتن گروه‌ها یا گروه‌هایی از مشارکت در زندگی سیاسی ، اجتماعی ، اقتصادی ، و فرهنگی کشور ایجاد تعمدی شرایطی جهت جلوگیری از توسعه یک چنین گروه یا گروه‌هایی بخصوص با محروم کردن اعضای یک گروه و یا گروه‌های نژادی از حقوق بشر و آزادیها شامل : حق کار ، حق تشکیل اتحادیه‌های کارگری مجاز ، حق تحصیل ، حق ترک و بازگشت بموطن ، حق داشتن ملیت ، حق آزاد بودن در رفت و آمد با اقامت ، حق آزادی عقیده و بیان ، حق آزادی تشکیل مجمع و یا انجمن مسالمت آمیز .

د - هرگونه اقدام در جمله اقدامات قانونی که منظور از آنها تقسیم جمعیت بر اساس مرزهای نژادی از طریق ایجاد جایگاهها و محله‌های جداگانه برای اعضا گروه و یا گروه‌های نژادی ، تحریم ازدواج‌های مختلط در بین اعضای گروه‌های نژادی مختلف ، سلب مالکیت ارضی از اعضای یک گروه یا گروه‌های نژادی باشد .

ه - استثمار از نیروی کار اعضای گروه‌های نژادی بخصوص با تکلیف نمودن کار اجباری به آنان ؛

و - تعقیب و آزار سازمانها و اشخاصی که مخالف آپارتاید باشند ، از طریق محروم نمودن آنان از حقوق و آزادیهای سیاسی .

ماده ۳ - مسوولیت جزائی بین‌المللی ، صرف‌نظر از انگیزه در مورد افراد و یا اعضای سازمانها ، و موسسات و نمایندگان دولت اعم از اینکه در کشوری که این اقدامات انجام گردیده و یا در کشور دیگری اقامت دارند ، طبق شرایط ذیل به اجرا گذارده میشود .
الف - ارتکاب شرکت در تحریک مستقیم و یا مواضع در انجام اعمال ذکر شده در ماده ۲ این کنوانسیون .

ب - همدستی مستقیم ، تشویق و یا همکاری در ارتکاب جنایت آپارتاید .

ماده ۴ - کشورهای طرف قرارداد این کنوانسیون تعهد می نمایند .

الف - تدابیر قانونی و یا تدابیر ضروری بمنظور منع و همچنین جلوگیری از هرگونه تشویق جنایت آپارتاید و یا سیاستهای مشابه جدائی نژادی طلبی و یا مظاهر آن تصویب نمایند ، اشخاصی را که مرتکب این جنایت گردیده‌اند مجازات نمایند .

/ تصویب تدابیر قانونی ، قضائی و اجرائی برای تعقیب ، محاکمه و مجازات افراد مسوول و یا متهم به اعمالی که در ماده ۲ این کنوانسیون تعریف گردیده است بر طبق

مقاله

صلاحیت خود ، خواه این افراد در قلمرو کشوری که در آنجا این اعمال را مرتکب گردیده‌اند سکنی داشته باشند یا اتباع آن دولت و یا دولت دیگری بوده و یا فاقد تابعیت باشند .

ماده ۵ - افراد متهم به ارتکاب اعمالی که در ماده ۲ این کنوانسیون بیان گردیده است ، ممکن است توسط دادگاه ذیصلاح هر کشور طرف این کنوانسیون که در مورد شخص متهم دارای صلاحیت قضائی دولت ، محاکمه و یا توسط دیوان کیفری بین‌المللی از سوی آن کشورهای طرف که صلاحیت آنرا پذیرفته‌اند محاکمه شوند .

ماده ۶ - کشورهای طرف این کنوانسیون تعهد می‌نمایند که تصمیمات اتخاذ شده توسط شورای امنیت را که هدفش جلوگیری ، منع و مجازات جنایت‌آپارتاید است طبق منشور سازمان ملل متحد قبول و اجرا نمایند و در اجرای تصمیمات اتخاذ شده توسط دیگر ارگانهای ذیصلاح سازمان ملل بمنظور نیل به مقاصد این کنوانسیون ، همکاری نمایند .

ماده ۷ -

۱- کشورهای طرف این کنوانسیون تعهد می‌نمایند که گزارشهای ادواری در مورد تدابیر قانونی ، قضائی ، اجرائی و یا تدبیر دیگری که تصویب نموده‌اند به گروهی که بر طبق ماده ۹ این کنوانسیون تشکیل شده است تسلیم نمایند و مقررات این کنوانسیون را بمرور اجرا گذارند .

۲- نسخی از این گزارشها توسط دبیرکل سازمان ملل متحد به کمیته ویژه آپارتاید ارسال خواهد شد .

ماده ۸ - هر کشور طرف این کنوانسیون می‌تواند از هر یک ذیصلاح سازمان ملل درخواست نمایند ، بمنظور جلوگیری و منع جنایت آپارتاید بر طبق منشور ملل متحد هر اقدامی را که مقتضی میدانند بعمل آورد .

ماده ۹ -

۱- رئیس کمیسیون حقوق بشر باید گروهی متشکل از ۳ عضو کمیسیون حقوق بشری که در ضمن از نمایندگان کشورهای طرف این کنوانسیون نیز بشمار می‌آیند ، تعیین خواهد نمود تا کلیه گزارشهایی را که کشورهای طرف این کنوانسیون بر طبق ماده ۷ ارائه می‌نمایند مورد رسیدگی قرار می‌دهند .

۲- اگر در بین اعضای کمیسیون حقوق بشر نمایندگان از کشورهای طرف این کنوانسیون وجود نداشته باشد و یا اگر تعداد این نمایندگان کمتر از سه نفر باشد ، در آن صورت دبیرکل سازمان ملل بعد از مشورت با کلیه کشورهای طرف این کنوانسیون ، نماینده و یا نمایندگان از کشورهای طرف این کنوانسیون که از اعضای کمیسیون حقوق بشر هستند تعیین خواهد کرد تا در کارگروهی که بر طبق بند یک این ماده تشکیل شده است شرکت نمایند

تعلیه

تا آن هنگام که نمایندگان کشورهای طرف این کنوانسیون به عضویت کمیسیون حقوق بشر انتخاب شدند .

۳- این گروه می تواند قبل از شروع یا بعد از پایان جلسه کمیسیون حقوق بشر در طی مدتی که بیش از ۵ روز نخواهد بود تشکیل جلسه دهد تا کلیه گزارشهای ارائه شده طبق ماده ۲ را بررسی نماید .
ماده ۱۰ -

۱- کشورهای طرف قرارداد این کنوانسیون به کمیسیون حقوق بشر این اختیار را می دهند که .

الف - از ارگانهای سازمان ملل درخواست نماید ، در هنگام از سال نسخ دادخواستها طبق ماده ۱۵ کنوانسیون بین المللی در مورد ریشه کن کردن کلیه اشکال نژادپرستی توجه آنها به شکایات مربوط به اعمالی که در ماده ۶ این کنوانسیون ذکر گردیده است ، نیز جلب نمایند .

ب- این کنوانسیون ، تهیه فهرستی از افراد ، سازمانها ، موسسات و نمایندگان دولتها ، که ادعا شده است مسوول جنایت عنوان شده در ماده ۲ این کنوانسیون میباشد و همچنین آنهایی که توسط کشورهای طرف این کنوانسیون اقدامات قضائی در مورد آنها بعمل آمده است بر اساس گزارشهای ارکان ذیصلاح ملل متحده گزارشهای ادواری ارائه شده توسط کشورهای طرف این کنوانسیون .

ج - درخواست اطلاعات از ارکان ذیصلاح سازمان ملل در مورد اقدامات اتخاذ شده توسط مقامات مسئول اداره سرزمینهای تحت قیمومیت وزیر خود مختار و کلیه سرزمینهای دیگری که قطعنامه شماره ۱۵۱۴ مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۶۰ مجمع عمومی سازمان ملل شامل آنان می گردد و درباره آن افرادی که ادعا شده است مسوول جنایتهای مذکور در ماده ۲ کنوانسیون بوده و بنظر می رسد که تحت صلاحیت اداری و سرزمینی آن میباشد .

۲- تا زمان نیل به مقاصد اعلامیه اعطای استقلال به کشورها و مردم تحت استعمار ، مندرج در قطعنامه ۱۵۱۴ مجمع عمومی سازمان ملل مقررات این کنوانسیون ، به هیچ وجه حق تسلیم دادخواست که توسط دیگر اسناد بین المللی و یا سازمان ملل متحد و موسسات تخصصی آن اعطا گردیده است ، محدود نخواهد کرد ،
ماده ۱۱ -

۱- اعمالی که در ماده ۲ این کنوانسیون ذکر گردیده است نباید از لحاظ استرداد مجرمین جرم سیاسی تلقی گردد .

۲- کشورهای طرف این کنوانسیون تعهد می نمایند که در چنین مواردی طبق قوانین

بمقام

خود و معاهدات معتبر، اجازه استرداد مجرمین را بدهند.

ماده ۱۲ - اختلافات بین کشورهای طرف قرارداد این کنوانسیون در مورد تفسیر موارد اجرا و اجرای این کنوانسیون از طریق مذاکره نیز حل و فصل نشده باشد باید بر اساس درخواست کشورهای طرف اختلاف به دیوان بین المللی دادگستری ارجاع گردد. بجز از مواردی که طرفین این اختلاف در مورد حل و فصل اختلاف به نحوه دیگری توافق کرده باشند.

ماده ۱۳ - این کنوانسیون برای امضاء توسط همه کشورهای مفتوح می باشد، هر کشوری که این کنوانسیون را قبل از باجرا در آمدن امضاء نکند، می تواند بعداً به آن ملحق شود.

ماده ۱۴ -

۱ - کنوانسیون حاضر موکول به تصویب می باشد. اسناد تصویب نزد دبیرکل سازمان ملل تودیع خواهد شد.

۲ - الحاق به کنوانسیون از طریق توابع اسناد الحاق نزد دبیرکل ملل متحد صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۵ -

۱ - کنوانسیون حاضر سی روز پس از تودیع بیستمین سند تصویب یا الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل، نافذ خواهد بود.

۲ - در مورد هر کشوری که کنوانسیون حاضر از این پس از تودیع بیست سند تصویب یا الحاق، مورد تصویب قرار دارد و یا به کنوانسیون ملحق شده، این کنوانسیون به روئیس از تاریخی که دولت مزبور سند تصویب یا الحاق خود را تودیع کرده است، قابلیت اجراء خواهد کرد.

ماده ۱۶ - کشور عضو ممکن است طی تذکاریه کتبی به دبیرکل ملل متحد، کناره گیری خود را از کنوانسیون اعلام نماید این کناره گیری یک سال بعد از تاریخ دریافت اخطاریه توسط دبیرکل سازمان ملل به اجراء در خواهد آمد.

ماده ۱۷ -

۱ - هرگونه درخواست بمنظور اصلاح این کنوانسیون می تواند در هر زمان توسط هر کشور عضو، طی تذکاریه کتبی خطاب به دبیرکل سازمان ملل، صورت گیرد.

۲ - اگر قرار باشد اقداماتی در مورد یک چنین تقاضایی صورت گیرد، مجمع عمومی سازمان ملل متحد در مورد آنها اتخاذ تصمیم خواهند نمود.

ماده ۱۸ - دبیرکل سازمان ملل باید موارد دویزه ذیل را به اطلاع کشورهای عضو برساند.

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

شماره ۹۸۴ - ۵

تاریخ ۱۳/۱۱/۸۴

پیوست

- ۷ -

بمقام

- ۱ - امضاء تصویب ، الحاق طبق مواد ۱۲ و ۱۴
 - ۲ - تاریخ باجرا در آمدن کنوانسیون طبق ماده ۱۵
 - ۳ - کناره گیری طبق ماده ۱۶
 - ۴ - تذکاریه طبق ماده ۱۷
- ماده ۱۹ -

- ۱ - کنوانسیون حاضر که متنهای چینی ، انگلیسی ، فرانسه ، روسی ، اسپانیولی آن بطوریکسان معتبر می باشد ، در بایگانی های سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد .
- ۲ - دبیرکل سازمان ملل فسخ گواهی شده این کنوانسیون را به تمام کشورها ارسال خواهد داشت .

لایحه قانونی فوق مشتمل بر ماده واحده و متن کنوانسیون (شامل یک مقدمه و ۱۹ ماده) در جلسه روز پنجشنبه چهارم بهمن ماه یکهزار و سیصد و شصت و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است . ع

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی